

Araucaria columnaris (Christmas Tree)

Classification-

Kingdom- Plantae

Division- Pinophyta

Class- Pinopsida

Order- Pinales

Family- Araucariaceae

Genus- *Araucaria*

Species- *columnaris*

Habitat- Cultivated as an ornamental tree in gardens, parks, and institutional campuses across Punjab; prefers well-drained soils and full sun, but is sensitive to frost.

Morphology- *Araucaria columnaris* is a tall, narrow-conical, evergreen conifer that can grow up to 20–30 meters in height. The tree has a distinctive straight, upright central trunk with regularly whorled, horizontal branches that give it a columnar or "Christmas tree" appearance. Leaves are small, scale-like, sharp-pointed, and densely arranged along the branches. The bark is rough, grayish, and often exfoliates in scales. Male and female cones are borne on the same tree (monoecious); male cones are cylindrical, while female cones are round and woody.

Economic Importance-

Widely planted for its symmetrical, columnar shape in landscapes, botanical gardens, cemeteries, and as a vertical accent in formal garden designs.

Used as a living Christmas tree in tropical and subtropical regions.

Contributes to carbon sequestration and microclimatic regulation in landscaped areas.

अरौकेरिया कॉलमनेरिस (कुक-पाइन)

वर्गीकरण –

जगत – पादप

विभाग –पिनोफायटा

वर्ग – पिनोप्सिडा

क्रम –पिनेल्स

कुल –अरौकेरिएसी

जाति – अरौकेरिया

प्रजाति –कॉलमनेरिस

आवास (Habitat)

इसे पंजाब के बाग-बगिचों, पार्कों और शैक्षणिक परिसरों में सजावटी वृक्ष के रूप में उगाया जाता है। यह अच्छी जल निकासी वाली मिट्टी और पूर्ण सूर्यप्रकाश को पसंद करता है, परंतु पाले के प्रति संवेदनशील होता है।

आकृति-विज्ञान (Morphology)

एक लंबा, संकरा-शंक्राकार, सदाबहार कोणिफर वृक्ष है जो 20–30 मीटर तक ऊँचा हो सकता है। इस वृक्ष का एक सीधा, लंबवत केंद्रीय तना होता है, जिसमें नियमित रूप से परतदार क्षैतिज शाखाएँ होती हैं, जो इसे स्तंभ जैसी या "क्रिसमस ट्री" जैसी आकृति देती हैं। पत्तियाँ छोटी, शल्क जैसी, नुकीली, और शाखाओं पर सघन रूप से लगी होती हैं। छाल खुरदरी, भूरे रंग की होती है और अक्सर परतों में झड़ती है। यह वृक्ष एकललिंगी (monoecious) होता है; इसमें नर शंकु बेलनाकार होते हैं, जबकि मादा शंकु गोल और कठोर लकड़ी जैसे होते हैं।

आर्थिक महत्त्व (Economic Importance)

इसे इसकी संतुलित और स्तंभ जैसी आकृति के कारण बागवानी, वनस्पति उद्यानों, कब्रिस्तानों, और औपचारिक बाग डिज़ाइनों में लगाया जाता है। उष्ण और उपोष्ण कटिबंधीय क्षेत्रों में इसे जीवित क्रिसमस ट्री के रूप में उपयोग किया जाता है। यह परिदृश्य वाले क्षेत्रों में कार्बन अवशोषण और सूक्ष्म जलवायु नियंत्रण में योगदान देता है।

ਅਰਾਉਕੇਰੀਆ ਕਾਲਮਨਾਰਿਸ (ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਟ੍ਰੀ)

ਵਰਗੀਕਰਨ -

ਰਾਜ - ਪੌਦੇ

ਵਿਭਾਗ - ਪਾਈਨੋਫਾਈਟਾ

ਵਰਗ - ਪਿਨੋਪਸਿਡਾ

ਕ੍ਰਮ - ਪਿਨਾਲੇਸ

ਪਰਿਵਾਰ - ਅਰਾਉਕਾਰੀਏਸੀ

ਜੀਨਸ - ਅਰਾਉਕੇਰੀਆ

ਪਰਜਾਤੀ - ਕਾਲਮਨਾਰਿਸ

ਵਾਸਤਵਿਕ ਥਾਂ (Habitat)

ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬਾਗਾਂ, ਪਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਪਲੈਕਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜਾਵਟੀ ਦਰੱਖਤ ਵਜੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਡਰੇਨ ਵਾਲੀ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਧੂਪ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਤੁੰਦ (ਪਾਲੇ) ਪ੍ਰਤੀ ਸਵਿਦਨਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਆਕਾਰ ਵਿਗਿਆਨ (Morphology)

ਇੱਕ ਲੰਬਾ, ਸੰਕੁਚ-ਸੰਕਾਕਾਰ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕੋਨੀਫਰ ਦਰੱਖਤ ਹੈ, ਜੋ 20-30 ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਤਣਾ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਲੰਬਵੱਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਰੀਜ਼ਾਂਟਲ ਟਾਹਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਕਾਲਮ ਵਰਗੀ ਜਾਂ "ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਟ੍ਰੀ" ਵਰਗੀ ਸ਼ਕਲ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੱਤੇ ਛੋਟੇ, ਪਤਲੇ, ਨੁਕੀਲੇ ਅਤੇ ਟਾਹਣੀਆਂ ਉੱਤੇ ਘਣੇ ਹੋਕੇ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਛਾਲ ਰੁੱਖੀ, ਸਲੇਟੀ ਰੰਗ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਪਤਲੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਛਲਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਰੁੱਖ ਉਭੈਲਿੰਗੀ (monoecious) ਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਨਰ ਕੋਨ ਲੰਬੇ (ਸਿਲੈਂਡਰਾਕਾਰ) ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਮਾਦਾ ਕੋਨ ਗੋਲ ਅਤੇ ਲੱਕੜ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਆਰਥਿਕ ਮਹੱਤਤਾ (Economic Importance)

ਇਸਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਸੁਮਿਤੀ ਅਤੇ ਕਾਲਮ-ਵਰਗੀ ਅਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਗਬਾਨੀ, ਬੋਟੈਨਿਕਲ ਗਾਰਡਨ, ਕਬਰਸਤਾਨ ਅਤੇ ਫਾਰਮਲ ਬਾਗਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਉੱਤ-ਉੱਤਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵਤ ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਟ੍ਰੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਸਜਾਵਟੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਬਨ ਸੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਸੂਖਮ-ਮਾਹੌਲੀਅਤ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।